

Pokarm:

głównie owady (dorosłe i larwy) oraz pająki, jesienią owoce – zwłaszcza jagody, również dżdżownice i małe ślimaki.

Waga: 14 – 20 g

Rozpiętość skrzydeł: 23-26 cm

Ilość jaj: 4 – 6 szt.

Okres wysiadywania jaj: około 14 dni (12 – 17)

Najlepszy czas do obserwacji: wiosna

Ciekawostki:

Nie jest bojaźliwy, gniazdo potrafi założyć w budynku mieszkalnym lub zabudowaniu gospodarczym.

Prawie 10% par kopciuszków przystępuje do trzeciego lęgu.

Młode często pozostają na terytorium rodziców, także wówczas, gdy ci odbywają drugi lęg.

Jest blisko spokrewniony z pleszką – może tworzyć z nią mieszańce, ale dotychczas nie stwierdzono, czy są płodne.

Najdłużej żyjący na wolności kopciuszek miał ponad 8 lat.

Jeżeli pokarm jest różnorodny i jest go dużo - odloty tych ptaków mogą nastąpić nawet dopiero wtedy, gdy nastaną pierwsze mrozy.

Największym wrogiem tego ptaka są koty – zjadają 30% jaj, 20% piskląt i 10 % podlotów.

Dla człowieka jest ptakiem pożytecznym – zjada duże ilości larw owadów występujących w ogrodach.

W Polsce jest objęty ścisłą ochroną gatunkową.

fot. P.Śnigucki

PTAKI

PARKU KRAJOBRAZOWEGO „DOLINA BARYCZY”

KOPCIUSZEK

fot. P.Śnigucki

fot. Ł. Głowacki

Dolnośląski Zespół Parków Krajobrazowych
ul. Puszczykowska 10, 50-559 Wrocław,
www.dzpk.pl

Publikacja dofinansowana ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu

„Poglądy autorów i treści zawarte w publikacji nie zawsze odzwierciedlają stanowisko WFOŚiGW we Wrocławiu”

JEDNOSTKA
ORGANIZACYJNA
SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA
DOLNOŚLĄSKIEGO

Kopciuszek (*Phoenicurus ochruros*)

Black Redstart, Hausrotschwanz, Rougequeue noir

Drugi człon (czyli określający przynależność gatunkową) łacińskiej nazwy tego ptaka związany jest ze słowami greckimi- „ochros” jako czerwień w odcieniu ochry, a także „ura” czyli ogon. Przyglądając się ogonowi kopciuszka potwierdzimy słuszność tej nazwy. Jest smuklejszy i ciut mniejszy od wróbla, długość jego ciała wynosi od 14 cm do 15 cm, jest też o 10 g lżejszy od niego. Występuje pospolicie na całym obszarze kraju, jednakże na nizinach spotkamy go niemal wyłącznie na osiedlach ludzkich – w rozproszonej zabudowie, na terenach opuszczonych zakładów i fabryk. Generalnie lubi przebywać w pobliżu skupisk ludzkich. Szczególnie odpowiadają mu zgrupowania domków jednorodzinnych z ogrodami i niewielkimi budowlami gospodarczymi (altanki, drewnutnie, składziki itp.). Nie lubi terenów ciągle wilgotnych i porośniętych gęstą roślinnością. Podczas godów samiec jest intensywnie, można nawet powiedzieć smoliście czarny, za wyjątkiem rudej barwy ogona (z czarnymi środkowymi sterówkami) i ciemnordzawego spodu ciała. Samice też mają rudy ogon, ale ich upierzenie

fot. K.Buczak

fot. P.Śnigucki

jest szarobrazowe. Młode ptaki mają kolor podobny do samic. Jest ruchliwym ptakiem, przelatującym na krótkie odległości. Gdy się zatrzymuje - często potrząsa ogonem. Pilnując swego terytorium chętnie je obserwuje z jakiegoś eksponowanego miejsca – krawędzi dachu, komina albo skraju rynny. Można wówczas usłyszeć jego krótki śpiew zaczynający się charakterystycznym szeleszczącym zgrzytem – coś jak „trzrzrzszzszcz”. Kopciuszek nie zimuje w Polsce, ten niesprzyjający dla niego czas spędza w Indiach, a także w północnej i wschodniej Afryce. U nas zaobserwować go możemy już w połowie marca. Coraz częściej zimuje w dużych miastach. Pod koniec kwietnia ma miejsce pierwszy lęg. Na terenach zabudowanych para zakłada gniazdo w szczelinach budynków i pod ich dachami, ogrodzeniach, często też wykorzystuje budki lęgowe – ale tylko te, które mają konstrukcję półotwartą. Materiałem są żdźbła traw, drobne korzonki, mech i miękkie fragmenty dostępnych w rewirze roślin. Niezwykle ważne jest, aby gniazdo było dobrze ukryte przed drapieżnikami, zwłaszcza kotami, chętnie polującymi na młode ptaki. Coraz większym zagrożeniem są także sroki. Samica po złożeniu 5-6 jaj wysiaduje je przez około 2 tygodnie. Skorupka jest barwy białej, prawie przezroczysta, wyglądająca bardzo krucho.

Niektórzy ornitolodzy odnajdują jaja o niebieskawym odcieniu. Po wykluciu pisklęta pozostają w gnieździe przez około 2 tygodnie, karmione intensywnie owadami przez oboje rodziców. Gdy mają 4 tygodnie rozpoczynają już samodzielne zdobywanie pokarmu. W tym czasie para przystępuje do kolejnego lęgu, ma to zazwyczaj miejsce w czerwcu. Niektóre pary wyprowadzają trzeci lęg. Kopciuszek chętnie łowi owady odpoczywające na nagranych ścieżkach, chodnikach i dachach, podbiega do nich drobnym truchtem; chwyta je również w locie – nie raz można obserwować, gdy szybko startuje pionowo z ziemi aby złapać nisko lecącą ofiarę. Nie gardzi także niewielkimi ślimakami, traktowanymi przez człowieka jako szkodniki ogrodowe. Odloty na zimowiska rozpoczyna we wrześniu, ostatnie osobniki opuszczają nasz kraj w listopadzie.

fot. Z.Rogowski

fot. K.Buczak